„Svetlo svieti v tme, ale tma ho nepohltila.“ (J 1,5)

SVETLO PRAVOSLÁVIA

duchovný občasník pravoslávnej cirkevnej obce
Banská Bystrica

číslo 56, rok 2020

„Žijeme v dobe, keď poznáme mnoho modlitieb, ale málo sa modlíme. Jeme pôstne jedlo, ale nepostíme sa. Hromadíme svedectvo o duchovnom živote, no nemáme v ňom vlastné skúsenosti. Vyznávame svoje hriechy, ale nekajáme sa. Navštevujeme chrámy a sme prítomní na bohoslužbách, ale naša duša nie je pokorená pred Stvoriteľom. Toto všetko sa deje, pretože máme zatvorené srdce. Musíme ho otvoriť, aby do neho mohol vstúpiť ***Christos.“***

Drahí bratia a sestry v Christu, v tomto zvláštnom čase korony sa vám prihováram slovami môjho obľúbeného starca Paisija Svätohorského. Starec Paisij zohral v mojom živote veľkú úlohu, jeho slová boli, sú a aj zostanú balzamom na moju dušu a zároveň potešením. Hovorí o nás kresťanoch a má pravdu. Stále sa za niečím ženieme, ponáhľame sa, rýchlo sa modlíme, máme mnoho duchovných kníh a modlitieb, ale, žiaľ, pri tom všetkom zostávajú naše srdcia zatvorené. Je čas otvoriť svoje srdce Christovi.

V pravej Christovej viere Jana

Nositelia ducha

podvihy súčasnej doby

Komu Pán chce darovať Svoj rozum, tomu zvlášť odhaľuje jeho neduhy.
svätiteľ Ignatij Brjančaninov

...cvičenie sa v telesných podvihoch na tom stupni, na akom sa cvičili dávni mnísi v dnešných časoch veľmi, veľmi zoslablo z príčiny všeobecného úpadku síl a zdravia v človeku.
svätiteľ ignatij Brjančaninov

schiigumen Ján:

Musíme počúvať Cirkev v tom, čo nám prikázala a plniť to. A ak pre svoju nemohúcnosť, ako ľudia nesplníme, mali by sme si to vyčítať a kajať sa. Svätý Diadoch píše: „Pôst, ako nástroj, vedúci chcejúcich k čistote a nevinnosti, má hodnotu, ale nie pred Bohom“. Svätá Cirkev v prvý týždeň veľkého pôstu v pondelok na večerni spieva: „Skutočný pôst je odsúdenie zla, zdržanlivosť jazyka, odloženie hnevu, vylúčenie žiadostivosti, ohovárania, klamstva a oslabenie odsudzovania, skutočný pôst je priaznivý“. Vzdelaný a jeden z najväčších askétov ctihodný Kassian píše takto: „Ak sa budeme postiť iba kvôli tomu, aby sme hriešne nepožívali pokrm, nielen že nezískame žiaden plod zo zdržanlivosti, ale podľa apoštola sa dokonca vystavujeme ťažkému obvineniu za nepoctivosť, pretože sa budeme vyhýbať jedlu, ktoré Boh stvoril na jedenie z vďačnosti správnym a poznajúcim pravdu, lebo všetko Božie stvorenie je dobré a nič nie je odporné, ak je prijímané s vďakou“.

Samozrejme, telesná námaha je nutná, lebo bez nej nebudú plody. Ale vedz, že všetka telesná námaha nie je cnosťou, ale pomôcka k jej dosiahnutiu.

Hľa, čo hovorili svätí: „Ak sa snažíte, ako je treba, nechváľte sa tým, že postíte. Ak sa tým chválite, akýže to ma pre vás úžitok? Lepšie je človeku zjesť mäso, než sa povyšovať a pýšiť“.

Igumen Nikon:

Telo chorého človeka je potrebné všemožne podporovať, aby sa nestalo prekážkou vnútornému napredovaniu. Prekáža aj veľmi zdravé telo, vtedy ho treba krotiť.

Ak na telo nakladáte viac než znesie, získate skleslého ducha a ešte horšie oslabenie tela. Nevyžadujte od seba viac než znesiete. Nádejajte sa na Božie milosrdenstvo, a nie na svoje cnosti. Našej dobe je dané pokánie namiesto skutkov, ktorých niet. Pokánie rodí pokoru a nádej na Boha a nie na seba, čo je pýcha a prelesť.

Pre chorých, slabých a starých niet telesného pôstu, ktorý im často škodí. Dôraz je v takomto prípade potrebné klásť na duševný pôst: zdržanlivosť zraku, sluchu, jazyka, myšlienok a tak ďalej. Toto bude skutočný pôst, osožný všetkým a všade.

Existuje aj nerozumná zdržanlivosť z nevedomosti, tvrdohlavosti a dokonca aj pýchy.

Všetky podvihy, všetko dobré musíme doviesť k pokore. Ak nie, hocičím môžu byť otrávené. Bez pokory a skrúšeného srdca sú aj tie najvyššie a najťažšie podvihy Bohu nemilé.

Všetky formy askézy musia človeka priviesť k pokore. Ak nie, tak bola vybraná nesprávna cesta.

Iba pod vedením veľmi skúsených duchovných ľudí by mohli byť dopustené tie, alebo oné podvihy, no niet ich, nenájdeš ich.

Lepšie je *zo všetkých síl* modliť sa, či zápasiť s myšlienkami a jesť mäso, než zvädnuto živoriť a považovať sa za askétu. Všetky telesné podvihy musia podporovať ten vnútorný. Ak si prekážajú, sú od zlého.

Milosrdenstvo Božie je také, že nedostatočnosť snaženia je možné nahradiť úprimným skrušením a plačom srdca.

Sme povinní byť katmi vášní, a nie tela, v tom druhom prípade to môže prerásť až do samovraždy, ak to robíme cestou utrpenia, nasilu.

O telesných podvihoch, ak nie sú sprevádzané tými duchovnými, nemôže byť ani reči. Môže byť od nich iba zbytočná pýcha. Telesný podvih má slúžiť tomu duchovnému a naopak. Pokora zachraňuje aj bez skutkov, ale skutky bez pokory spočiatku privádzajú k pýche a následne k pádu. **My všetci sme už natoľko skazení, že nepotrebujeme žiadne podvihy, ani dary, lebo sa nimi budeme bezpochyby chváliť a iných odsudzovať. Nám je daná iná cesta, pokánie, znášanie ťažkostí a oddanie sa do Božích rúk hovoriac: Pane, učiň Tvoju vôľu aj nado mnou zatrateným.**

Je dôležité, aby telo neprekážalo duši. Už aj tak sme málo schopní, a ak nám ešte chýba telesné zdravie, úplne môžeme zoslabnúť dušou. Veď ani modlitba pri chorobe nemôže byť intenzívnou a bez nej je ťažké získavať aj pokoru, ktorá jediná by mohla všetko zmeniť.

igumenija Arsenija:

Podvih musí spočívať vo vytriezvení tela z ospalosti, lenivosti, aby sviežo stálo na bohoslužbách. Vo vytriezvení duše zo skleslosti, márnivých myšlienok, vytriezvení srdca od vášnivých pocitov, aby celý vnútorný človek stál pred Pánom. Toto je cieľom všetkých podvihov.

Ak svojmu telu nebudete dávať pokoj a v čase vyčerpania sa budete nútiť k modlitbe, alebo zhromažďovať myšlienky, alebo vo svojom srdci hľadať pocit pokánia, nikdy nebudete mať duševný pokoj, ale naopak, vždy budete zmätení a v duchovnej ťažobe. Vasiľ Veľký hovorí: „Ak pokoj škodí mladému a zdravému telu, tak oveľa viac škôd prináša nadmerná námaha chorého a slabého tela.

schimníška Ardaliona:

Vonkajšie podvihy sú iba nástroje cností a hoci bez nástrojov nie je možné získať cnosti, hlavným cieľom hľadania musia byť iba samotné cnosti. Aby sme ich získali je potrebné vykoreniť vášne a všetku telesnú nečistotu. Nie je to ľahké, je potrebné

namáhať sa až do smrti. Ten duševný podvih je o to ťažší, že naša nečistota je veľká, objala celého človeka: Naše vášne a telesné pocity sa vmiešavajú dokonca aj do nášho dobra, poškvrňujú našu modlitbu.

pokánie

...kedy človek spozná, že mu boli odpustené hriechy? Keď vo svojej duši pocíti, že úplne z celého srdca znenávidel hriech a keď sa zjavne zameria na protiklad predošlému.
ctihodný Izák Sýrsky

Niet neodpustiteľného hriechu, okrem hriechu, z ktorého nebolo učinené pokánie.
ctihodný Izák Sýrsky

Svätí Otcovia potvrdzujú, že pokánie musí byť počiatkom zbožného života a aj jeho dušou v ďalšom živote. Bez pokánia nie je možné spoznať Vykupiteľa, ani vyznať sa z hriechov pred Vykupiteľom. Pokánie je uvedomenie si svojho pádu...

svätiteľ Ignatij Brjančaninov

schiigumen Ján:

...**keď sa pri akejkoľvek cnosti potkneš, nevyľakaj sa. Padol si, vstaň. Znovu si padol, znovu vstaň a tak rob až do smrti.** Sláva, Pane, Tvojmu milosrdenstvu, veľké je Tvoje blaho, že si nám hriešnym dal pokánie, lebo aj Ty si zišiel na zem nie pre spravodlivých, ale pre nás hriešnych.

...Pán pozná naše slabosti, preto nám dal každodenné pokánie až po hrob.

Napokon, ak sa aj niečo pre tvoju ľudskú slabosť skláti, neľakaj sa a nebuď malodušný, lebo nie sme múdrejší, ako múdry Šalamún, ani krotkejší, ako svätý prorok Dávid, ani horlivejší, ako apoštol Peter. Pán pozná našu ľudskú slabosť. Na pomoc nám dal pokánie a niet takého hriechu, ktorý by premohol Božie milosrdenstvo a všetky naše hriechy akékoľvek by boli v porovnaní s Božím milosrdenstvom sú, ako hrsť piesku hodená do veľkého oceána.

igumen Nikon:

...v nás sa skrývajú všetky vášne a hriechy, ktoré sa prejavujú iba pri im zodpovedajúcich okolnostiach. Pridajte k tomu ešte, že sa nachádzame pod neustálou paľbou diabla, ktorý v nás vyvoláva rôzne hriešne myšlienky, náklonnosti, nálady a ostatné. Nepripadá nám očakávať od seba bezhriešnosť. Nehrešíme iba vtedy, pokiaľ nás drží Pán ale ako náhle nás ponechá samotných, padáme do tej, či onej jamy. Preto je nám prikázané prosiť: „a nedopusť na nás pokušenie, ale zbav nás zlého“. Nedivte sa preto svojim pádom, ale zmierujte sa a proste, ako mýtnik: „Bože, buď milostivý ku mne hriešnej“!

Vždy sa kajaj zo všetkého hneď. Keď pocítiš chybu alebo nejaký hriech, nečakaj až do času, keď sa postavíš na modlitbu. Všetko pokrývaj pokáním a seba odsudzovaním. Zmieruj sa pred Bohom a ľuďmi. Potom budeš pokojnejší a postupne dosiahneš Christov pokoj.

Čím viac sa človek očisťuje pokáním, tým viac začína vidieť svoju hriešnosť a skazenosť. Toto je ten najpresnejší príznak toho, že pokánie je prijaté a že človek smeruje správne.

Nedostatok blahých skutkov sa zamieňa skrušením srdca.

Duša nemôže netrpieť pokiaľ nepocíti, že jej bolo odpustené množstvo vykonaných neprávosti. Kajať sa vieme, ale nesprávne. Keď sa človek kajá zo svojich hriechov a zároveň pri tom odsudzuje iných, alebo sa chváli a ostatné, čo že je to za pokánie? Toto znamená, že jednou rukou stávame a druhou búrame.

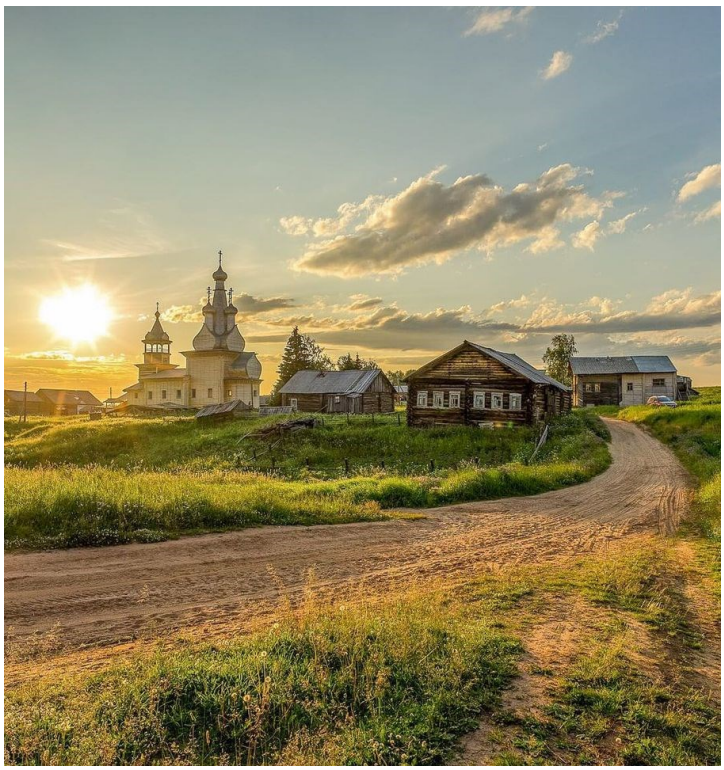

Kajajte sa aj z tých najmenších hriechov. Hneď po uskutočnení hriechu sa v mysli obráťte k Pánovi a povedzte: „Pane, odpusť, znovu som zhrešila“. Večer pri modlitbe spomínajte ťažšie hriechy a znovu proste o odpustenie.

Aj z tých najťažších hriechov je možne kajať sa a získať odpustenie. Mnohým aj tým najhorším lotrom a vrahom duší nielenže bolo odpustené pre ich úprimné pokánie a nápravu, ale dokonca dosiahli

svätosť... Pán nám dáva príklad, aby sme nezúfali, ako Judáš, ale kajali sa a cez to sa zachraňovali...

Pán prišiel zachrániť hriešnikov, ale kajúcich sa... iba na kajúcnikov sa vzťahuje Spasiteľova obeta na kríži za celý svet.

Prvý vošiel do raja zbojník. Takto učinil Pán pre povzbudenie a útechu nás hriešnych. Milosrdný Pán odpúšťa všetko úprimne kajúcim sa. Žiaden hriešnik by nemal padať do zúfalstva. Nehovor, že si už zahynul, toto je diabolská myšlienka.

Jedna strana pokánia spočíva v tom, aby sme všetko žalostné prijímali, ako dôsledok vykonaných hriechov. Toto človeka učí pokore...

Veriaci v Christa cez krst vstupujú do Cirkvi, ako členovia. Vo svätom prijímaní sa s Pánom zjednocujú v jedno Telo a jedného Ducha. Ak sa človek vedome nezrieka Pána slovami alebo skutkami, snaží sa žiť podľa evanjeliových prikázaní, kajá sa pri ich porušovaní, tak je nepotenciálne ale reálne svätý, je členom Cirkvi, členom tela Christovho. Hrubými a uvedomelými hriechmi dočasne od Cirkvi odpadá, pokáním, akoby „druhým krstom“ sa znovu môže zjednotiť s Cirkvou. Tak duchovný číta modlitbu nad kajúcnikom: „Zmier a zjednoť so svätou Tvojou Cirkvou“. Ak sa hriešnik nekajá, ostáva mimo Cirkev.

Čiňte pokánie, lebo sa priblížilo Božie kráľovstvo! Hriešnici, uvedomte si, že hyniete, uvedomte si svoju vinu pred Bohom, nehľadajte ospravedlnenie na svoje skutky. Uvedomte si svoju slabosť a nemohúcnosť zbaviť sa svojich minulých, terajších aj budúcich hriechov. Proste jediného Všemohúceho, jediného Milostivého, jediného zachraňujúceho Pána a On nám odpustí, očistí nás, nazve nás Svojimi. Uľahčí nám náš smútok, odoženie zúfalstvo, zbaví mýtnic a ako zbojníkov, smilnice a iných hriešnikov nás privedie do Svojho večného Kráľovstva.

Všetci sme skazení skutkami, myslíme si a hovoríme nie to, čo treba. No existuje na to liek – pokánie. Na čo máme silu, to treba robiť a pri nedostatku sily, pri chybách a ďalšom

sa treba úprimne kajať, s blížnymi zmieriť a modliť Bohu. A od seba vyžadovať viac než zvládneme, je znakom pýchy, či nevedomosti.

Z hĺbky srdca povedzte Pánovi: ja som špina a nečistota, niet a nebolo vo mne nič dobrého. A čo dobre som získal, to som aj skazil, zašpinil a obnoviť to sám nedokážem a možno ani nechcem. Klaniam sa pred Tebou, ako malomocný, posadnutý, porazený a prosím zľutuj sa nado mnou, očisť ma, ako malomocného, lebo ako on, ani ja seba nedokážem vyliečiť. Postav ma, ako porazeného, lebo ako on, ani ja seba nedokážem vyliečiť. Prijmi ma, ako márnotratného, veď on svoje vzal a premárnil to, stratil nárok na dedičstvo. Ty, Pane, pre svoju nepostihnuteľnú lásku odpusť mi, ako si odpustil jemu a prijal si ho.

Zárukou toho, že Pán neodvrhuje kajúcnikov, je Jeho utrpenie na kríži nie kvôli spravodlivým, ale hriešnikom. Celá história záchrany ľudstva je toho zárukou.

Čo znamená mať odpustené u Pána? Znamená to, že Pán z duše sníma ťažobu hriechu, uzdravuje rany, ktoré spôsobil hriech, každý hriech ľudskej duše. Vieme každý na základe svojich životných skúseností, keď sa s niekým pohádame, či už s domácimi, deťmi alebo susedmi, ako sa môže zmieriť, obnoviť dobré vzťahy, ako zmierniť ťažobu srdca, tú ťažobu, ktorá je pri všetkých hádkach? Možné to je, ale iba v prípade, keď sa zmierime a z celej duše tomu človeku povieme: odpusť mi, viem, že som vinný a hriešny. A keď to povieme úprimne nie iba jazykom aj druhý človek to pocíti a tak isto úprimne odpustí. Takto sa usadí pokoj medzi ľuďmi. A takto sa usadí pokoj aj medzi človekom a Bohom, keď si človek uvedomí svoje hriechy, plače pre ne pred Pánom a prosí Ho: „**Pane, odpusť mi, buď milostivý ku mne hriešnemu“.**

Na základe Božieho príkazu k pokániu vyzýval aj najväčší z narodených zo žien svätý Ján Predchodca. Pokánie prikázal kázať aj Pán svojim apoštolom, keď ich posielal medzi ľudí. Pokánie je prvé prikázanie Nového Zákona, prvé prikázanie Pána Isusa Christa.

Pokánie je najväčší Boží dar ľuďom, prostriedok na očistenie sa od hriechov a dverami k spáse. Pokánie je prejavom nevysloviteľnej Božej lásky k padlému ľudstvu. Pokánie je všemohúca sila liečiaca všetky hriešne rany úprimne kajúcich sa.

igumenija Arsenija:

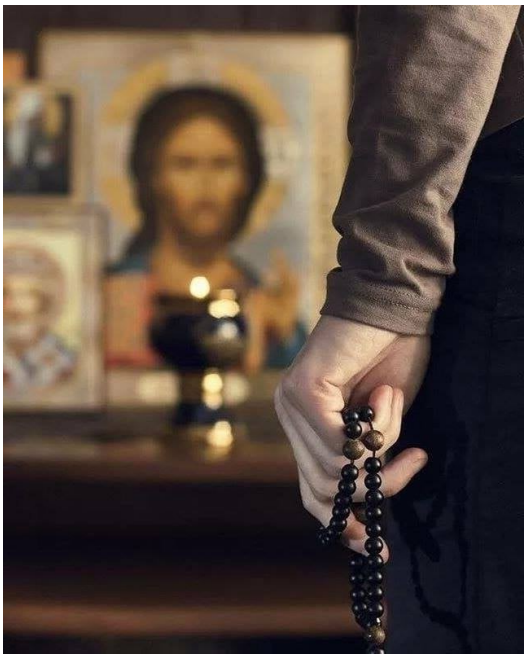

V Triodi pôstnej som zbadala, že verše v nej sa začínajú plačom Adama a končia sa plačom smilnice, a až v nej som zbadala, aký je rozdiel medzi prvým a druhým plačom! Sú to absolútne dva rozličné stavy ľudskej duše a hoci posledný plač pochádza z prvého, je jeho plodom, nachádza sa medzi nimi cesta plná ťažkostí, zápasov, nie vždy silných a víťaziacich podvihov. V prvom cítim jedno uvedomenie si hriechu – prvý stupeň pokánia. V tomto kajúcnom nárekuspojenom s ľahkým zúfalstvom je cítiť strach. V druhom plači cítim znenávidenie hriechu, lásku a odvahu. Tento posledný stav je možný iba vtedy, keď duša nielen iba sluchom počuje, ale vidí Pána Isusa prichádzajúceho zachrániť ju umierajúcu a hriechom ubitú.

Samozrejme, viete, že existuje cesta pokánia, teda sú rôzne stupne, prechody, zdokonaľovania sa na tejto ceste. Netreba ich svojvoľne preskakovať, ale nachádzajúc sa na nižšom stupienku hľadať to, čo sa nachádza na vyššom...Pre človeka nemôže byť nič lepšie, ako spoznať stupeň, na ktorom sa nachádza. Vtedy sa k všetkému postaví bezchybne a bude na pravdivej ceste. Pre toto je veľmi nedocenené mať vodcu, ktorý by ukázal pravdivý stav a stupeň vedeného.

Na začiatku kánonu sv. Andreja Krétskeho je človek zobrazený celý naplnený hriechom. Všetky druhy hriechov a nedostatkov sú v ňom zakorenené. Týmto videním svojej hriešnosti sa v ňom objavuje akási beznádej a ľahké zúfalstvo. Ale na zemi sa objavil Christos. Očistil všetky druhy hriechu, vykorenil všetky nedostatky vo svojich podobách

a vlastnostiach. Duša získava odvahu v pokání, hľadá, ako v Siloe umyť srdce slzami, nachádza v sebe silu premôcť telesné vášne a ľstivé myšlienky. No prinášajúc tieto plody pokánia poznáva, že nie táto obeta je Pánovi príjemná a nakoniec hovorí: Dôstojné pokánia plody neodober mi, lebo moja sila vo mne zoslabne, daruj mi srdce vždy skrúšené, mizinu duchovnú, nech Ti toto prinesiem ako príjemnú obetu, Jediný Záchranca! V tomto verši, takto to cítim v duši, spočíva celá podstata veľkého kánonu a veľkého podvihu pokánia.

Skutočné pokánie je Božím darom a je plné skrušenia. Naše pokánie je iba uvedomenie si, presvedčenie sa o svojej hriešnosti a vlastnej nemohúcnosti. Toto nás privádza k viere.

preložil Marek Ignacik

Seraphim Rose: Duša po smrti (úryvok)

A opäť, svätý kňaz Hesychius Jeruzalemsky (5. stor.) učí: "Zistili sme, že v čase smrti, príde on a vyhnúť sa mu bude nemožné. Ak by knieža sveta a povetria, ktorý nás musí stretnúť, zistil, že naše neprávosti sú úbohé a bezvýznamné, nemohol by vystáť našu spravodlivosť! " (Slovo o triezvosti, 161, "Filokalia", časť 2).

Sv. Gregor Dvojeslov (+ 604) píše vo svojich rozhovoroch na Evanjelia: "Človek musí dôkladne premýšľať o tom, aká hrozná bude pre nás hodina smrti, aký bude úžas duše, aké bude spomínanie všetkých ziel, aká zábudlivosť uplynutého šťastia, aký strach a obavy zo Sudcu. Potom zlí duchovia odchádzajúcej duši vytýkajú jej skutky; potom hľadajú tie hriechy, s ktorými sú stotožnení, aby svojho spoločníka vtiahli do mučenia. Ale kvôli čomu toľko hovoríme o hriešnej duši, keď oni prídu k vybraným umierajúcim a u nich hľadajú vlastné, čím by uspeli? Medzi ľuďmi bol len Jediný, kto pred svojím utrpením nebojácne hovoril: K tomu nie veľa hovorím vám. Prichádza knieža tohto sveta a na Mňa nemá nič (Jn 14, 30) (Slová na evanjeliá, 39, na Lk 19, 12-47: biskup Ignác, časť 3., s. 278).

Sv. Efrém Sýrsky (+ 373) opisuje čas smrti a súd na mýtniciach: "Keď prídu strašné vojská, keď božskí poslovia prikazujú duši presťahovať sa z tela, keď sme ťahaný silou, je odvedená k nevyhnutnému súdu, vtedy, uvidiac ich, biedny človek... celý je roztrasený, ako počas zemetrasenia, celý sa trasie... božskí poslovia, schytia dušu do vzduchu, kde sú kniežatstvá, panstvá a vladári protivných síl. To sú naši zlí žalobcovia, strašní mýtnici, zapisovatelia, vyberači daní; stretávajú nás na ceste, popisujú a vypočítavajú naše hriechy a život človeka, hriechy z mladosti a zo staroby, dobrovoľné a nedobrovoľné, spáchané skutkami, slovami a myslením. Je tam veľký strach, veľké vzrušenie biednej duše, neopísateľné zúfalstvo, ktoré je tam kvôli nespočítateľnému množstvu desiatok tisíc ďalších ju obkolesujúcich nepriateľov, ktorí ju ohovárajú, aby jej nebolo dané vojsť na nebo, nasťahovať sa do svetla živých, vstúpiť do krajiny života. Ale svätí anjeli, ktorí berú dušu, ich odťahujú" (Sv. Efrém Sýrsky. Zb. tvor. M., 1882 , v 3, s. 383-385).

Bohoslužby Pravoslávnej cirkvi tiež obsahujú mnohé odkazy na mýtnice. Takto v "Oktoichu", vytvorenom Sv. Jánom Damaským (8. stor.) čítame: "V čase môjho konca, Panna, Božia Matka, diabli chytili moje ruky, kvôli súdu a otázkam, strašnej skúške, strašným mýtniciam, neľútostnému kniežaťu a večnému odsúdeniu" (hlas 4., piatok, tropar 8. piesne kánona utrene).

Alebo: "Keď sa moja duše chce odlúčiť od jednoty s telom, potom sa ma, Vládkyňa, Božia nevesta zastaň, znič rady beztelesných nepriateľov, a ich čeľuste rozdrv, lebo nemilosrdne ma chcú pohltiť: nech nebojácne prejdem vo vzduchu stojacimi kniežatami tmy," (Hlas 2., Utreňa soboty, stichiry na stichovni). Vladyka Ignác uvádza sedemnásť podobných príkladov z bohoslužobných kníh, ale tento výpočet rozhodne nie je kompletný.

Najhlbší výklad učenia o vzdušných mýtniciach medzi ranými cirkevnými otcami možno nájsť v "Slove o odchode duše" u Sv. Cyrila Alexandrijského (+ 444), ktoré bolo vždy zaradené do vydania slovanskej knihy Žalmov, t. j., Žaltára, prispôsobeného pre použitie v bohoslužbách. Okrem iného, Sv. Cyril hovorí v tomto "Slove": „Aký strach a chvenie čaká dušu v tento deň, keď uvidí hrozných, divých, krutých, nemilosrdných démonov, ktorí nemajú hanby ako čierne, ponuré bytosti. Ako aj samotné videnie – najťažšie sú tam rôzne mučenia, ktoré

keď duša vidí, smúti, trasie sa a skrýva sa, prichádza k božím anjelom. Dušu, prechádzajúcu vzduchom, držia svätí anjeli a povýšená dosahuje mýtnice. Ochraňujú jej stúpanie, držia a obraňujú stúpajúce dušami, lebo mýtnice im vytýkajú ich hriechy. Každá duševná vášeň a každý hriech má svojho mýtnika a žalobcu“.

Mnohí ďalší sv. otcovia pred, aj po sv. Cyrilovi Alexandrijskom hovoria o mýtniciach alebo sa zmieňujú o nich. Citujem mnohých z nich. Pripomínajúci sa vyššie, historik cirkevnej dogmatiky[1] završuje: *"Takéto kontinuálne, konštantné a univerzálne využitie v cirkevnej náuke o mýtniciach, a to najmä medzi učiteľmi štvrtého storočia, je nesporným dôkazom, že im bolo predané od učiteľov predchádzajúcich storočí a je založené na apoštolskej tradícii"* (Metropolita Makárij Moskovský, Pravoslávna dogmatická teológia, časť 2, s 535).

Mýtnice v životopisoch svätých

Pravoslávne životopisy svätých obsahujú početné a niekedy aj veľmi živé príbehy o tom, ako duša po smrti prechádza mýtnicami. Najviac podrobný opis možno nájsť v živote sv. Bazila Nového (26. marca). Je tu prerozprávaný príbeh blaženej Teodori, učeníčky sv. Gregora, ktorý hovorí o tom, ako ona prechádzala mýtniciami. V tomto príbehu sa spomína dvadsať osobitných mýtnic a oznamuje, aké hriechy sú na nich preverované. Biskup Ignác opisuje obšírny príbeh (časť 3, s. 151 až 158), ktorý neobsahuje nič podstatné, čo by nebolo nájdené v iných pravoslávnych zdrojoch o mýtniciach. Preto jeho opis vynecháme, aby sme mohli citovať niektoré iné pramene, ktoré, aj keď sú menej podrobné, ale podľa rovnakej osnovy udalosti.

V povesti o bojovníkovi Taksiotovi ("Životy svätých", 28. marca) sa popisuje, napríklad, že on sa vrátil k životu po šiestich hodinách v hrobe, a povedal nasledujúce: *„Keď som zomieral, uvidel som nejakých Etiópčanov, stojacich predo mnou. Pohľad na nich bol veľmi desivý, a moja duša bola zmätená. Potom som zbadal dvoch mladíkov, veľmi krásnych, moja duša zrazu zamierila k nim, akoby vzlietla zo zeme. Začali sme stúpať k nebu, stretávajúc na ceste mýtnice, ktoré držia dušu každého*

[1] Stále je tu myslený Cyril Alexandrijský

človeka. Každá duša je trýznená za osobitý hriech. Jedna za lož, druhá za žiarlivosť, tretia za pýchu. Takže každý hriech v povetrí má svojich žalobcov. A potom som videl archu, držanú anjelmi, všetky moje dobré skutky, ktoré anjeli porovnali s mojimi zlými skutkami. Tak sme minuli tieto mýtnice. Keď sme sa blížili k bráne nebeskej, prišli sme k colnici smilstva. Strach ma držal tam a začali mi ukazovať všetky moje bezuzdné živočíšne skutky urobené v detstve až do smrti. Anjeli vedúc ma, mi povedali: "Všetky osobné hriechy, ktoré si urobil, sa nachádzajú v meste. Boh Ti odpustil, pretože si sa z nich pokajal." keď Ale protivní duchovia mi povedali: "Ale keď si ušiel z mesta, zblúdil si na poli s manželkou tvojho roľníka. "Keď to počuli anjeli, nenašli dobrú vec, ktorá by mohla byť protipólom tohto hriechu a opustili ma. Ušli. Potom ma zlí duchovia začali biť a zvrhli ma dolu. Zem sa rozostúpila a ja som bol vedený úzkymi vchodmi cez tmavé a páchnuce diery. Zostúpil som do hlbín temníc pekla.""

Vladyka Ignác uvádza iné prípady prechodu cez duchovné colnice. V životopise sv. veľkomučeníka Eustratia (4. stor., 13. december). Sv. Nifona z Constancie z Cypru, ktorý videl veľa duší stúpať cez duchovné colnice (4. stor., 23. december). Sv. Simeon Emesa, jurodivý za Christa[2], (4. stor., 21. júl), sv. Ján Milosrdný, alexandrijský patriarcha (7. stor., Prológ na 19. december), sv. Makárij Veľký (19. január).

Biskup Ignác nebol oboznámený s mnohými staršími pravoslávnymi prameňmi zo západu, ktoré neboli nikdy preložené do gréčtiny alebo ruštiny. Sú plné popisov takýchto skúšok nazvaných "mýtnice". Ako sa zdá, jeho pohľad je ohraničený východnými prameňmi, ale v západných zdrojoch je realita duchovných mýtnic rovnaká.

Napríklad, sv. Kolumba, zakladateľ kláštora na ostrove Iona v Škótsku (+ 597), mnohokrát vo svojom živote videl vo vzduchu boje démonov za duše mŕtvych. Sv. Adamnan (+ 704) hovorí o tomto v ním napísanom životopise svätca. Tu je jeden z prípadov: *Raz sv. Kolumba/Kolumbus volal svojich mníchov a povedal im: "Pomôžme modlitbou mníchom abbu Komgela, ktorí sú pochovaní v túto hodinu v Teľacom jazere. V tejto chvíli bojujú vo vzduchu proti silám zla, ktoré sa dôkladne snažia*

[2] Jurodivý za Christa je zvláštna kategória svätých. Ide o extrém v duchovnom živote, keď sa osoba chová doslova ako blázon. Napr.: sv. Andrej, jurodivý za Christa, žil v búde pre psa. Spočiatku aj so psom, ale pes od neho ušiel, pretože mu sv. Andrej tak smrdel, že to ani on, aj keď bol zviera, nemohol vydržať.

zachytiť dušu cudzinca, ktorý je potápaný s nimi." Potom, po modlitbe, povedal: "Vďaka Christovi! Teraz, sväté anjeli stretli tieto sväté duše, oslobodili toho cudzinca a víťazoslávne ho zachránil od násilných démonov."

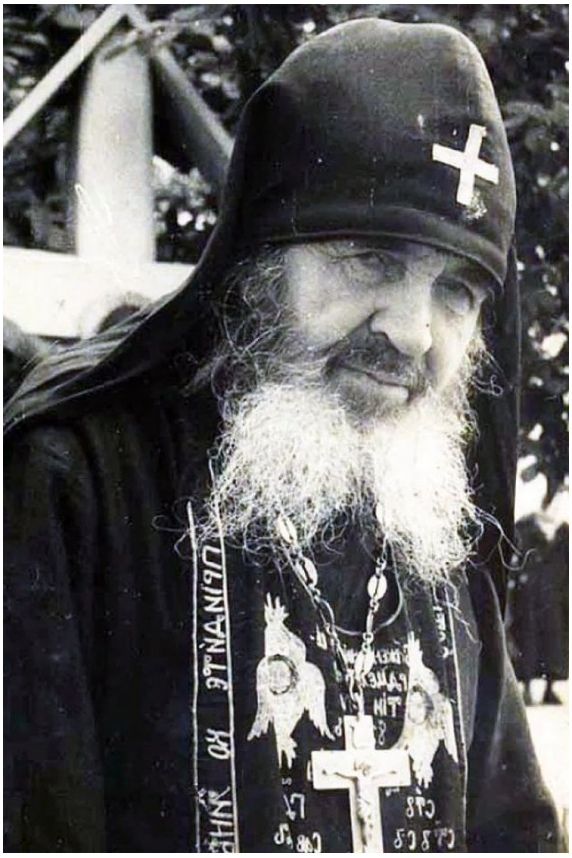

Sv. Bonifác, anglosaský apoštol Germánov (8. stor.), dodáva v jednom zo svojich listov príbeh, vypočutý v Wenlocku z úst jedného mnícha, ktorý zomrel a o niekoľko hodín neskôr sa vrátil k životu. Keď sa dostal von z tela, "zobrali ho takí krásni anjeli, že sa nemohol pozerať na nich..." "Niesli ma - povedal, - vysoko do vzduchu" ... Ďalej povedal, že v priebehu doby, keď bol von z tela, také veľké množstvo duší opustilo svoje telá a zišli sa na mieste, kde on bol, že sa mu zdalo, že je ich viac, než celá populácia zeme. Tiež hovoril, že tam bola skupina zlých duchov a slávny zbor anjelov. A on povedal, že zlí duchovia a anjeli viedli urputný spor za duše, ktoré vyšli zo svojich tiel: démoni ich obviňovali a priťažovali bremeno ich hriechov, a anjeli zľahčovali túto záťaž a uvádzali poľahčujúce okolnosti.

Počul, ako všetky jeho hriechy, počnúc od jeho mladosti, ktoré on nepriznal alebo, zabudol, alebo nepovažoval za hriechy, kričia proti nemu, každý svojím vlastným hlasom, a so smútkom ho obviňujú... Všetko, čo urobil počas všetkých dní svojho života, a odmietol sa vyspovedať, a mnohé, čo sa nedomnieva, že je hriech – to všetko teraz kričia proti nemu hroznými slovami. Týmto spôsobom zlí duchovia, vyčísľujúc chyby, obviňujúc a prinášajúc svedectvá, a pomenúvajúc čas a miesto, prinášali dôkazy jeho zlých skutkov ... A hľa, vytvoriac skupinu a sčítajúc všetky jeho hriechy, títo starí nepriatelia ho vyhlásili za vinného a nepochybne podliehajúceho ich moci.

"Na druhú stranu, - povedal, - malé, úbohé cnosti, ktoré som ja mal nehodné a nedokonalé, hovorili na moju obranu ... A títo anjelskí duchovia kvôli svojej

nekonečnej láske ma bránili a podporovali, a trochu zveličené cnosti sa mi zdali krásne a oveľa väčšie, než som ich kedy mohol dosiahnuť vlastnými silami "

Preklad: matuška Elena Nemčíková

Svätý Iákovos (Jakub) Tsalíkis z ostrova Evia (Euboea)

(1920 – 1991)

Moje srdce je záhradou. Christos je stále vo mne.

Časť 4

Zjavenie sa o. Iakovosa na fotografii 11 mesiacov po jeho smrti

Táto fotografia, ktorá bola prvýkrát zverejnená na stránkach vydania [Μακαριστός Ιάκωβος Τσαλίκης, 5. vydanie, publikované v roku 2000], bola urobená v cele zosnulého starca Iakovosa jedenásť mesiacov po jeho smrti. Cyperský Jerodiakon, ktorý ju urobil, nemohol navštíviť starca, kým bol ešte nažive, a tak si chcel odfotiť aspoň jeho celu.

A - ó, zázrak! - pri vyvolaní filmu boli všetci ohromení, keď tam uvideli podobu zosnulého starca.

Ohľadom fotografii bolo urobené zaujímavé pozorovanie. Zosnulý starec je tam v celom tele, v obrovských rozmeroch vo vzťahu k priestoru v cele, a veľmi blízko k stene, odkiaľ bola fotografia urobená. Profesionálny cyperský fotograf poukázal na to, že treba odstup aspoň 4 a pol metra na urobenie takejto fotky stojaceho človeka v celých jeho rozmeroch!

Boh je Oslávený vo svojich Svätých!

****

Jednou z jeho najznámejších cností bola charita. Znova a znova dával všetkým podľa ich jednotlivých potrieb. Vedel zistiť, ktorí z návštevníkov monastiera sa dostali do finančných ťažkostí. Potom požiadal o to, aby s nimi hovoril súkromne, dal im peniaze s tým, aby to nikomu nehovorili. Nikdy nechcel, aby sa jeho charitatívne činy stali známe.

Bol to úžasný duchovný vodca a tisíce ľudí sa prostredníctvom jeho rady vrátili na Christovu cestu. Miloval svoje duchovné deti viac ako sám seba. A práve počas Spovede ste skutočne ocenili jeho

posvätnosť. Nikdy nikoho neurazil ani zarmútil. Plným právom bol známy ako „Starec Iakovos Sladký“.

Po jeho usnutí jeho telo zostalo pružné a teplé a výkrik unikal z pier tisícov ľudí: ‘Svätý! Si svätý’, vydával svedectvo o pocitoch veriacich týkajúcich sa zosnulého o. Iakovosa. Teraz, po svojej požehnanej smrti, sa prihovára za nás všetkých pred Božím Trónom, so zvláštnou a výnimočnou odvahou pred Bohom. Stovky veriacich môžu potvrdiť, že pre nich bol prínosom.

****

Otec John Bernezos, kňaz v Chráme sv. Jána Ruského v dedine Procopio na ostrove Evia, vydal toto osobné svedectvo: "Mal som nádor na pravej ruke. Okrem nebezpečenstiev, ktoré v sebe nádor niesol, bolo aj veľmi škaredý. Preto, keď mi farníci bozkali na ruku, schoval som ho pod svoju rjasu.

V deň pohrebu starca Iakovosa (22.11.1991) som mu o tom povedal, a keď som pobozkal jeho telo, natiahol som svoju chorú ruku k nemu." Od tejto chvíle sa nádor začal zmenšovať, až kým úplne nezmizol. Som nesmierne vďačný svätému starcovi! Nech jeho požehnanie spočinie na nás!"

****

Do monastiera prišiel pán Yannoulis, námorník z ostrova Andros. Mužove oči pretekali slzami; nebol schopný vyrovnať sa so svojím vzrušením; sotva dokázal hovoriť. Rozpovedal nasledujúci príbeh: "Pred časom som cestoval do Indie. Jedného dňa ma veľmi začalo trápiť srdce. V nemocnici, kam ma poslali, lekári povedali, že už dlho nebudem žiť. Napriek svojej strašnej situácii som cítil, že mi pomáha nejaká neviditeľná Božská sila. Keď som v určitom okamihu otvoril oči, prvou vecou, ktorú som videl, bol starec Iakovos, ktorého knihu som už niekoľkokrát čítal." Povedal mi:" Neboj sa, Yannoulis, pomôžem ti. Všetko bude v poriadku a ty sa vrátiš domov. ‘A od tej chvíle som sa úplne uzdravil."

****

Giorgios Ioannidis, fyzioterapeut z mesta Volos (vtedajší osobný lekár metropolitu Dimitriada, dnes arcibiskupa Christodoulosa), porozprával okrem iného tento príbeh:

„Opúšťal som monastier svätého Dávida, kde som bol so svojou rodinou na púti v septembri 1997, a keď som bol pri bráne, pocítil som silnú túžbu ísť znovu uctiť hrob starca Iakovosa. Cítil som sa ako niekto, kto si uvedomuje, že zabudol na niečo dôležité, chce sa vrátiť a získať to. Vrátil som sa teda späť so svojím synom, a asi meter od hrobu starca som uvidel na zemi ležať modlitebné čotky. Zdvihol som ich a držal tam, aby ich videl ktokoľvek z pútnikov, a mohol sa po ne vrátiť. Ale vtedy som začul spoza seba hlas, ktorý hovoril: ‘Čo hľadáš? Modlitebné čotky sú pre teba.‘

Otočil som sa, a pár metrov ďalej som videl živého starca Iakovosa, ktorý sa na mňa usmieval. Videl som ho tak jasne ako deň. Všimol som si jeho vlhké oči, ryhy na tvári, a bradu. Uvedomil som si niečo mimoriadne a ohromilo ma to. Vzhľad živého starca Iakovosa predo mnou bol pre mňa v pravom slova zmysle rozhodujúci, bezpochyby vtlačený v Božej prítomnosti."

****

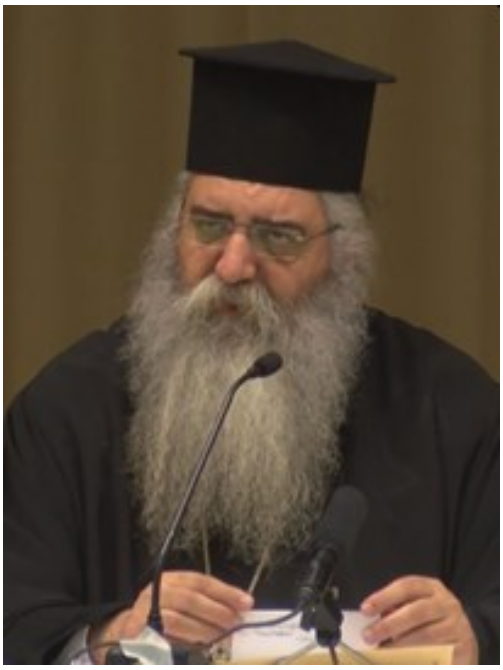

Metropolita z Morfou, Neofytos, hovoril o svätom Iakovosovi ako o liečiteľovi sŕdc. Sám metropolita Neofytos prišiel pri autonehode o svojho brata Petrosa, keď sa krátko po invázii stali utečencami – roky znášal bolesť tejto dvojitej straty. Keď prišiel do Grécka k o. Porfýriosovi, ten mu povedal, aby navštívil o. Iakovosa. Svätý starec videl bolesť v srdci jeho eminencie a vysvetlil, prečo Petros zomrel. Petros sa totiž zamiloval do ženy Židovky a plánoval sa presťahovať do Izraela. Jeho matka bola neúnavne proti tomu, ale Petros stále trval na svojom. Boh predvídal, že jeho mať by tam bola veľmi ustarostená, nešťastná a chradla by tam, a že ak by sa Petros presťahoval do Izraela, tak postupom času by sa stal Židom a zanechal kvôli žene svoju pravoslávnu vieru. A tak Boh vzal Petrosa v pravý okamih z tohto života, aby nestratil svoju dušu apostázou – odpadnutím od viery.

****

Jeho Eminencia Neophytos, metropolita z Mourphou, ktorý bol v tom čase archimandritom, tiež pri jednej zo svojich návštev monastiera informoval našich cyperských bratov, ktorých veľmi miloval, o niekoľkých zázrakoch vykonaných svätým starcom Iakovosom, vrátane nasledujúceho:

„Priniesol som trochu oleja z lampady pri hrobe starca na Cyprus. Kňaz chrámu sv. Jána Bohoslova v Larnaki, o. Panagiotis Zaros, mi zavolal v roku 1993 a povedal: ‘o. Neophytos, mám problémy – celý rok som trpel zdravotnými poruchami, ale nikomu som o tom nepovedal. Kvôli prasklinám v konečníku sa mi pravidelne otvára silný prietok krvi. Bolesť sa za posledných pár dní stala neznesiteľnou a krv tečie ako rieka. Prosím ťa, popros svätého Juraja (žiješ s ním v monastieri) a otca Iakovosa, aby mi dali trpezlivosť, pretože keď bolesť začne, tak veľmi trpím a kričím, a už to skutočne znepokojuje moju manželku a deti.‘

Skutočne som ho ľutoval a povedal som mu, že sa budem modliť a prinesiem mu olej z lampády o. Iakovosa, aby som ho pomazal, a potom som zložil telefón. O pätnásť minút neskôr o. Panagiotis prišiel do monastiera a povedal mi: 'Prišiel som sám po olej starca, pretože verím v tohto človeka celým svojím srdcom a verím, že mu Pán dovolí, aby mi pomohol. '

Dal som mu olej, urobil krížik na jeho čele a potom odišiel. Večer mi zavolal a plačúc od radosti mi povedal, že prietok krvi sa zastavil. Odvtedy bolo pre neho všetko v poriadku. O. Panagiotis trpel touto chorobou od detstva a mal vtedy asi štyridsať rokov. Keď sa uzdravil, sľúbil, bude slúžiť Božskú Liturgiu a panychídu pre starca Iakovosa každý rok presne v deň svojho uzdravenia. Ale po roku, ktorý uplynul od okamihu tohto zázraku, o. Panagiotis zabudol na svoj prísľub. Rozpomenul sa, keď sa v ten istý deň, o rok neskôr, opäť objavilo trocha krvi. Kňaz splnil svoj sľub a prietok krvi sa zastavil. Odvtedy už nikdy nezabudol každý rok slúžiť Božskú Liturgiu a panychídu za starca na rovnakej úrovni ako svätí."

****

Adromaxi Paskali, obyvateľ dediny Limni na ostrove Evia, píše v liste zaslanom monastieru: "18. novembra 1993 sa na špičke môjho jazyka objavil nádor, ktorý mi postupne rástol a neustále ma trápil, keď som hovoril, jedol som alebo pil vodu. Odo dňa, keď som si prvýkrát všimol nádor, uplynuli dva mesiace, ale nezmizol. Cítil som sa naozaj príšerne. A v tomto stave vážneho nervového vypätia, v ktorom som sa ocitol, keď som premýšľal, ako v pondelok mám ísť k lekárovi do Atén, som rozpovedal svoj problém o. Iakovosovi, pri pohľade na jeho maličký obrázok, ktorý stál položený na stole oproti mne. Požiadal som ho, aby mi pomohol, takže by som nemusel absolvovať nejaký nekonečný rad lekárskych vyšetrení, ako sa to v takýchto núdzových prípadoch vyžaduje, a asi dve noci som sa potom náhle zobúdzal vo svojej izbe. Ráno, keď som vstal a dal si kávu, dal som si pozor, aby mi na jazyku nič neprekážalo. Netrpezlivo som vybehol k zrkadlu a uvidel som, že nádor zmizol bez stopy. Vidíte – jednoducho som požiadal v. Iakovosa o pomoc a on jednoducho odpovedal."

****

Zázračné uzdravenie sv. Charalambosom

Starec vyprával: „Keď som bol malým dieťaťom, utrpel som silné prechladnutie, a ležal som v posteli s veľkou dýchavičnosťou a strašnou bolesťou v ľavej časti mojej ľavej strany. V dedine nebol lekár a naším jediným útočiskom bol Boh a Jeho svätí. V našom dome sme mali malú čudotvornú striebornú ikonu sv. Charalambosa, ktorá mala nad 600 rokov a priniesli sme ju z Malej Ázie ako rodinné dedičstvo.

Moja matka preto ponúkla veľa modlitieb a poklony, čím vyzvala Svätého. Potom som uvidel ruku kňaza od zápästia dole, prejsť cez moju hlavu a zostúpiť na svoju hruď, kde som mal bolesti, a urobiac znak kríža nad mnou ma potľapkal ma po hlave. Bolesť okamžite prešla spolu s dýchavičnosťou a ja som sa uzdravil. Povedal som matke: "Mama, videl som ruku kňaza, ako ma križoval a potľapkal po hlave, a teraz som v poriadku." Všetko to prešlo. " Dokonca som jej to povedal aj o detailoch ako o chĺpkoch na zápästí, ako som to videl.

„Moje dieťa," povedala moja mama, „bol to svätý Charalambos, ktorý ťa prišiel uzdraviť. Mali by si si pamätať na tento deň navždy (bolo to na sviatok svätého apoštola Tomáša), keď sa stal tento zázrak, pretože si bol mŕtvy a vzkriesený."

Tropár sv. Charalambosovi, Hlas 4

Ó, múdry Charalambos, osvedčil si sa ako neotrasiteľný stĺp Christovej Cirkvi; večne žiariaca lampa celého vesmíru. Zažiaril si vo svete svojou mučeníckou smrťou. Ó, blahoslavený, vyslobodil si nás z bezmesačnej noci modlárstva. Preto sa smelo za nás prihováraj ku Christovi, aby sme boli spasení.

Tropár sv. Iakovosovi z Evie, Hlas 4

V tebe bol obraz uchovaný s presnosťou, ó, otče; za vzatie svojho kríža, a za nasledovanie Christa, svojimi skutkami si nás naučil telo prehliadať, lebo ono pominie, a o dušu sa starať, pretože tá je nesmrteľná. Preto, ó, spravodlivý Iakovos, sa tvoj duch raduje s Anjelmi.

****

Theosis, starec Iakovos Tsalikis, a jeho význam pre našu dobu

Náš vek a dnešná kultúra sa, bohužiaľ, vzdialili od vízie a snahy o svätosť. Pravoslávna viera je založená na prítomnosti svätých. Bez nich je naša Cirkev na ceste k sekularizácii. Samozrejme, ako vieme z Písma, sám Boh je svätý a svätosť pochádza z nášho vzťahu s Ním, a preto je svätosť skôr teocentrická než antropocentrická. Naše posvätenie závisí od slávy a milosti Božej a od nášho spojenia s Ním, nie od našich cností.

Posvätenie predpokladá slobodnú vôľu posvätenej osoby. Ako hovorí svätý Maxim Vyznávač, všetko, čo prinášame, sú naše zámery. Bez nich Boh konať nebude. A svätý Ján Damaský opakuje, že svätým preukazujeme česť „za to, že sa stali slobodne zjednotení s Bohom, že Ho nechali v nich prebývať, a že sa touto účasťou z milosti stali tým, čím je On vo Svojej prirodzenosti". Svätí sa nesnažili byť oslavovaní, ale oslavovali Boha, pretože svätosť znamená účasť na Božej svätosti a spoločenstvo s Ním.

Zdrojom svätosti v Pravoslávnej Cirkvi je Božská Eucharistia. Prijímaním of Svätého, Isusa Christa, sa aj my stávame svätými. 'Sväté veci', Christovo Telo a Krv, sa dávajú ako spoločenstvo 'svätým', členom Cirkvi. Svätosť nadväzuje na Sväté Prijímanie. Asketické zápasy svätých nie sú cieľom, ale prostriedkom, ktorý vedie k cieľu, ktorým je Eucharistické spoločenstvo, najdokonalejšie a najúplnejšie spojenie so Svätým. V modlitbe Pána, 'Náš Otče' vidíme, že posvätenie je spojené s Božím Kráľovstvom. Žiadame, aby Jeho Kráľovstvo prišlo na svet, aby Ho všetci mohli chváliť a podieľať sa na Jeho Svätosti a Jeho Sláve, čo nazývame zbožštením (theosis).

Božie Kráľovstvo a zbožštenie sú večné rozšírenie Božskej Liturgie v priestore a čase, ako píše svätý Maxim Vyznávač. Účasťou na Božskej Eucharistii sa svätí stávajú bohmi z milosti, ale sú si vedomí, že 'majú poklad v hlinených nádobách' a vidia 'cez pohár temne'. Očakávajú čas, keď sa otvorí nebeská brána a uvidia Boha 'takého, aký je'. Ich boj proti vášňam a démonom je nepretržitý a veria, že do Raja pôjdu všetci okrem nich. Poznajú svoju bezvýznamnosť a nehodnosť, neveria v svoju morálnu nadradenosť a dôstojnosť, a s pokorou, ktorú cítia, vidia ostatných ako svätých, zvlášť keď im títo ľudia preukazujú pocty. Je to kvôli láske, ktorá je jednou vecou, ktorá zostane v Božom Kráľovstve.

Príkladom ich lásky k Bohu je ich osobný boj za dodržiavanie Jeho prikázaní. Podriadenie sa Božej vôli očisťuje ľudí od ich vášní a pripravuje miesto pre blahodať, aby sa táto mohla ujať svojho príbytku. Pre všetkých svätých je charakteristický postoj podvižníctva – asketizmu a sebaobetavosť. Podľa svätého Izáka je asketický život matkou posvätenia, 'z ktorého sa rodí prvá chuť zmyslu pre Christove mystérie' . Alebo, ako to hovorí svätý Maxim Vyznávač: „Dobrovoľným umŕtvovaním samých seba, odmietaním všetkých ziel a vášní... urobili seba samých pútnikmi a cudzincami tomuto životu, odvážne bojovali proti povstaniam sveta a tela... a zachovali si česť ich duší."

Takou nádobou blahodati a príbytkom Svätého Ducha bol starec Iakovos Tsalikis, jedna z najdôležitejších a najsvätejších osobností našej doby, veľký a svätý Starec, pravý priateľ Boží. Bol živou inkarnáciou Evanjelia a jeho cieľom bolo posvätenie. Od raného detstva sa rád modlil a chodil do rôznych kaplniek, rozsvecoval lampády a modlil sa k svätým. V jednej kaplnke v jeho dedine sa opakovane mohol rozprávať so svätou Paraskevou. Podriaďoval sa Božiemu volaniu, ktoré k nemu prišlo, keď bol ešte malé dieťa, zaprel sa, chopil sa Christovho kríža, a tak vytrval až do svojho posledného dychu.

Koniec

Protojej Nikolaj Gurjanov - Od srdca k srdcu

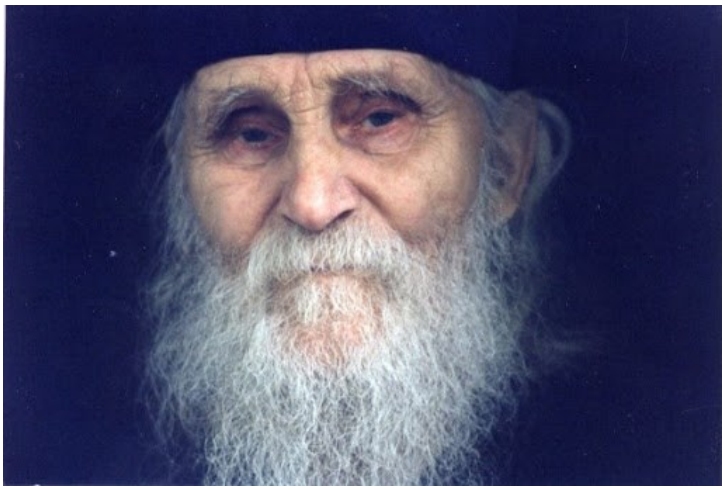

Nebuďte príliš pohoršení, príliš rozrušení, keď vás navštívia nepríjemnosť a problémy,
sú spoločníci v živote
počas nášho liečebného procesu.
Buďte vždy radostní a aj v najťažších dňoch svojho života nezabudnite ďakovať Bohu. Vďačné srdce nič nepotrebuje.

+

Radujte sa, radujte sa a ďakujte Bohu za všetko. Raduj sa, že si sa narodil.
Radujte sa, že ste boli pokrstení.
Radujte sa, že prebývate v pravoslávnej viere. Raduj sa, že si stále nažive.

+

Iste, naše časy sú zlé, ťažké a tvrdé. Prekvapuje nás toľko udalostí, že sme duchovne namáhaní, ale čo stojí za to, aby sme boli pohladení a zostupovali v mysli, keď všade, kde by sme boli, stretávame Boha, keď na akejkoľvek ceste, ktorou by sme kráčali – Boh je s nami.

+

Nebuďte príliš prísny, je to nebezpečné. Prílišná prísnosť odchádza, zastaví dušu len pri vonkajšom duchovnom zápase a nedovolí jej ísť do hĺbky. Duchovný boj bez pokory a lásky je zhubný, zlomyseľný. Buďte nežní, nenaháňajte sa pravidlami. Vo svojej mysli hovorte s Pánom a svätými. Dbajte na to, aby ste to nepoučovali, ale radšej šetrne navrhovali, vylepšovali a opravovali druhých. **Hovor, keď srdce mlčí. Od srdca k srdcu**. Buď obyčajný a úprimný. Lebo svet je Boží... Pozrite sa na všetko okolo, všetko stvorenie ďakuje Pánovi. Aj vy, žite v mieri s Bohom.

+

Nikdy nezahoď svoju myseľ,

keď sa to stane a hrešíte, keď sa potkýnate, aj keď spadnete. Pamätaj, že Pán prišiel kvôli hriešnikom. Aj keby bol tvoj hriech ťažký, pamätaj, že pre úprimné pokánie môže Pán vymazať a zničiť ho za tri dni. Nikdy nezúfajte, nestrácajte nádej, Pán pokorných neodsúdi.

Metropolita Antonij (Bloom) Surožský

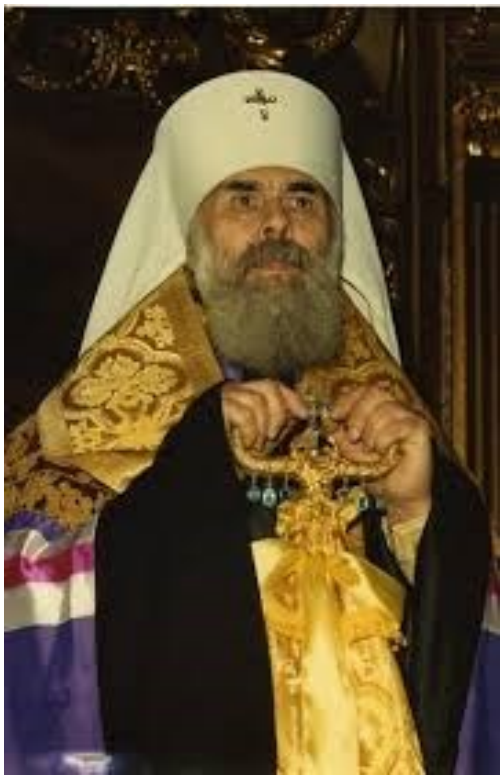

+

Je potrebné, aby sme si uvedomili to,
že je čas horieť a je čas svietiť.
Svetlo tiché, pokojné, priame, ktoré svieti v tme, môže ľuďom priniesť viac úžitku,
než spaľujúci plameň.

+

Ľudia, vidiaci náš život, pochybujú o jeho pravdivosti.
Budeme kázať životom, láskou, čistotou...
pravdou, zdržanlivosťou, triezvosťou, budeme kázať
jasom našich očí.

+

Spomínam si na jeden smutný okamžik vo svojom živote a to, keď sa ma môj otec spýtal: Aký je tvoj najväčší sen? Bol som vtedy mladý a odpovedal som mu: Byť osamote s Bohom. Vtedy sa na mňa otec smutne podíval a povedal: Ty si ešte ani nezačal byť kresťanom. Pretože, keď milujeme Boha, tak sa s Ním musíme rozdeliť o Jeho starostlivosť a starosť, ktorú má o celý svet a o každého človeka na tomto svete.

+

A zjaví sa nám na Strašnom Súde,
že jediným zmyslom života na zemi bola LÁSKA!

+

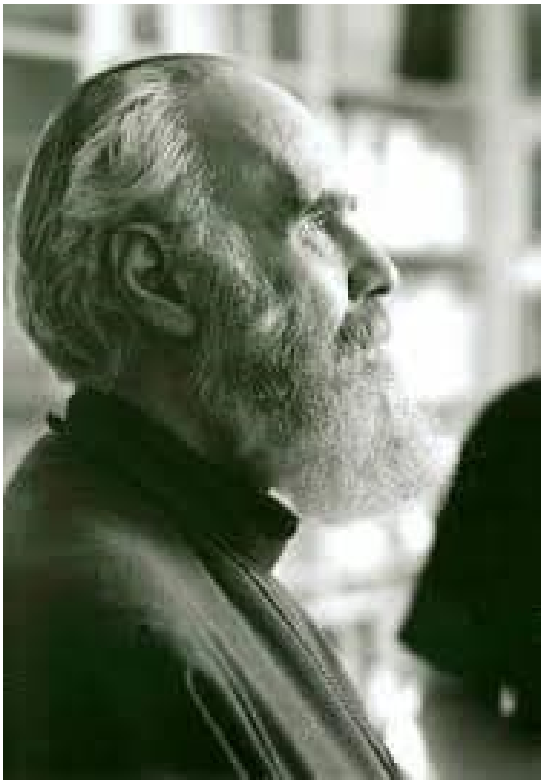

Toto je to, čo si myslím o prvom kroku: sadni si, stíš sa a zmĺkni, popremýšľaj o tom, že Boh je tu, že Ho nie je potrebné niekde hľadať, že ti je s Ním dobre, že Jemu je dobre s tebou a zostaň tak dlho, ako len môžeš.

+

My nie vždy veríme tomu, že Boh v nás verí. A preto nie sme vždy schopní veriť v seba.

+

Je nám dávané nové prikázanie – Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa navzájom milovali; ako ja som miloval vás, i vy sa milujte navzájom (Jn 13, 34), keď nás Pán vyzýva nielen iba milovať, ale milovať svojich priateľov i nepriateľov, keď nás vyzýva milovať všetkých, a síce tou mierou, ktorou sa dá stotožniť so slovami položiť život za svojich priateľov – Nikto nemá väčšiu lásku než ten, kto položí život za svojich priateľov (Jn 15, 13), a uznať za priateľov tých, ktorí ťa za priateľov neuznávajú, žiť pre nich zo dňa na deň a ak je treba, i za nich umrieť s poslednou modlitbou na perách: Pane, odpusť im, lebo nevedia, čo činia! Amen.

+

Jeden mních dávnych časov, neustále bdejúci vo svojom duchovnom boji sa modlil, aby Boh potrestal hriešnikov. I zjavil sa mu Christos a povedal mu: Nikdy sa takto nemodli! I keby len jeden človek na zemi zhrešil, Ja by som prišiel umrieť za neho…

+

Číňania majú jedno príslovie, ktoré hovorí o tom, že ani všetka tma celého sveta nemôže zahasiť ani tú najmenšiu sviečku. Na to treba pamätať..."

Preložila J

Výroky svätých otcov

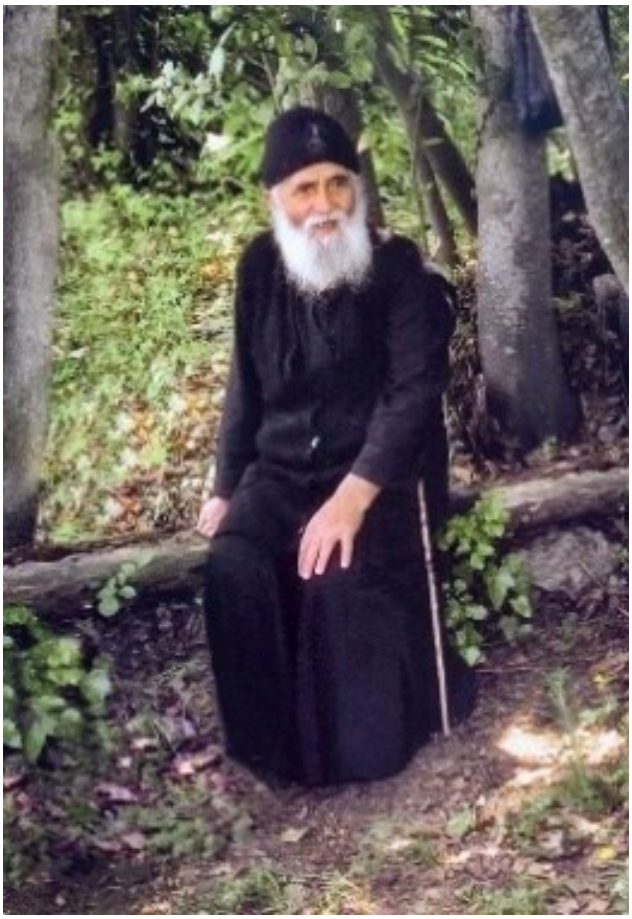

" Ak človek v detstve dostal duchovnú výchovu, aj keď zablúdi, neskôr sa vráti. Ak je drevo ťažko naplnené fermom, nepokazí sa. A ak naplníme deti aspoň trochu nábožnosťou, bázňou pred Bohom, pomôže im to počas celého života." (sv. Paisij Svätohorec)

„Keď človek starne, je mu daná príležitosť k pokániu, pretože všetky ilúzie už vyprchali. Kým mal svoju fyzickú silu a mladosť, nebol si vedomý svojej slabosti a myslel si, že sa nachádza v dobrom duchovnom stave. Ale teraz má problémy a sťažuje sa – to mu pomáha pochopiť, že nie je v poriadku, ale že je slabý; a toto vedie k pokániu. Ak správne využije tých pár rokov, ktoré ešte má pred sebou, Christos ho neopustí, ale bude k nemu milosrdný.“ (sv. Paisij Svätohorec)

“Pýcha je najväčšou biedou duše, ktorá pritom žije v predstave, aká je bohatá, a ponorená v tme si myslí, že sa nachádza vo svetle.”(sv. Ján Lestvičník)

"Buďme ĽUDMI, aby Boh pomohol nám i našim nepriateľom. A keď raz predstúpime pred našich predkov, aby sme sa nehanbili my za nich, a aby sa nehanbili oni za nás." (patriarcha srbský Pavel)

Jeden atoský starec raz povedal: " Nepremeškajte príležitosť potešiť Boha láskavým zaobchádzaním s ľuďmi ". Niekedy hľadáme, čo sa dá urobiť dobré pre našu spásu, a nevšímame si, že táto príležitosť je blízko. Poskytuje nám ju takmer každú minútu. Naopak, našu prácu znehodnocujeme neustálou podráždenosťou. Hieromonach Jób (Gumerov).

Teraz sa hneváš, si opovrhujúci a smutný a myslíš si, že nebeský Otec neodpovedá. A poviem vám, čo si želáte, sa stane, určite sa to stane. Ale na začiatku sú potrebné modlitby a potom treba čakať. A vtedy zabudneš na to, o čo si prosil, vtedy o to zabúdaš prosiť, vtedy to príde, ako darček za trpezlivosť, tvoje čakanie. Keď sa modlíš a prosíš a si bližšie k zúfalstvu, vtedy je tvoja prosba pri tebe. Christos chce v tebe uzdraviť skrytú zlú vášeň, a tak odďaľuje želanie, ktoré žiadaš. Keď to dostaneš

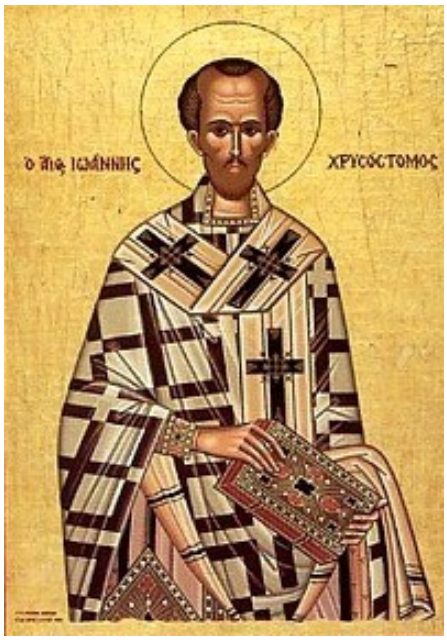

skôr, časom, keď o to prosíš, tvoja zlá vášeň zostane neošetrená. Ak čakáš, dostaneš, čo žiadaš, a uzdravíš sa zo zlej vášne. A potom sa radujete s veľkou radosťou a dychtivo vzdávate vďaku Bohu, ktorý múdro všetko zariadil a robí všetko pre náš osoh a úžitok. (Sv. starec Jozef Hesychasta)

"Všetko, čo môžeme rozdeliť, je potom menšie, iba láska sa pri delení zväčšuje." (patriarcha srbský Pavel)

"Nič iného nás nepripodobňuje Bohu tak, ako keď odpúšťame zlým ľuďom, ktorí nám ubližujú." (Sv. Ján Zlatoústy)

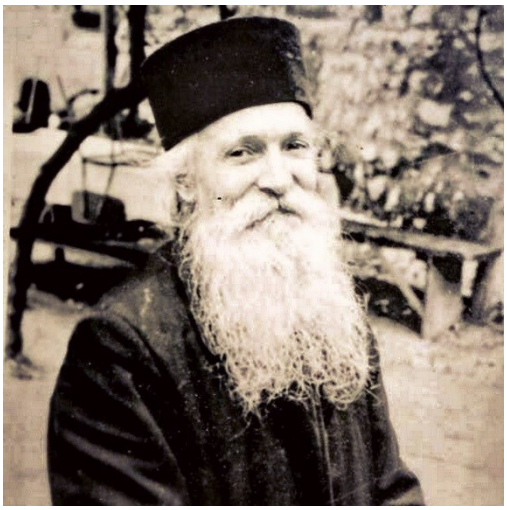

Duša, ktorá spadla do kruhu hektických myšlienok, prežíva pekelné trápenie. Napríklad sa preklápame novinami a po tom zrazu cítime, že v našom vnútri sa v duši niečo zlomilo, cítime prázdnotu, smútok. Stáva sa to preto, lebo pri čítaní o rôznych veciach sme stratili rozum, bolo to roztrúsené a pekelná atmosféra bola infiltrovaná. Aby sme mali radosť v srdci a cítili sme sa ako v nebi, musíme neustále pracovať na modlitbe " Pane Isuse Christe, zmiluj sa nado mnou hriešnym. " (Starec Tadej Vitovnický)

Zosnutie Presvätej Bohorodičky

Tvoje sväté zosnutie nenazvem smrťou, ale prechodom alebo odchodom, alebo vhodnejším trvalým pobytom u Boha. Keď odchádzaš z tela, ideš k Pánovi. Anjeli a archanjeli ťa preniesli zo zeme na nebesá. Tvojho výstupu sa ľakali nečistí a bezbožní duchovia. Tvojím výstupom vzduch prijíma požehnanie a obloha sa posväcuje. Radostné nebesá prijímajú tvoju dušu. Anjelské mocnosti ťa vítajú svätými chválospevmi a žiarivými sviecami šťastného sviatku a hovoria asi takto: „Ktože je tá, ktorá vystupuje oblečená do bieleho a vychádza ako zornička, krásna ako mesiac, jasná ako slnko? Ako si opeknela, aká sladká je tvoja tvár! Si ako kvet na lúke, ako ľalia medzi bodľačím, preto si ťa devy zamilovali. Utekajme za vôňou tvojich olejov. Kráľ ťa dal do svojej miestnosti, ktorú strážia nebeské mocnosti, Cherubíni sú naplnení

prekvapujúcou radosťou, Serafíni oslavujú tú, ktorá sa podľa prirodzenosti stala matkou ich Pána vďaka ozajstnému Božiemu milosrdenstvu voči nám. Neprišla si do neba ako Eliáš, ani ťa nevyniesli do tretieho neba ako apoštola Pavla, ale prišla si až ku kráľovskému trónu svojho samotného Syna, vidíš Ho svojimi očami, raduješ sa a stojíš vedľa Neho s veľkou a neopísateľnou istotou. Nevysloviteľná radosť anjelov a všetkých nebeských mocností, nekončiace potešenie patriarchov, neopísateľná radosť spravodlivých, ustavičné jasanie prorokov! Si požehnaním pre svet, posvätením pre celé stvorenie, odpočinutím pre unavených, útechou pre smútiacich, uzdravením pre chorých, prístavom pre námorníkov, odpustením pre hriešnikov, úľavou pre zarmútených, ochotnou pomocou pre všetkých, ktorí ťa prosia.

Ján Damaský

Odpustové slávnosti v Ľutine 2020

Tento rok som sa prvýkrát so svojou rodinou vybrala do Ľutiny na odpustové slávnosti. Očakávania som mala veľké, no pocity strachu z nepoznaného ma sprevádzali tiež. V mysli som vedela, že musím ísť, pretože *moja duša tak veľmi dychtí po vodných bystrinách, moja duša žízni po živom Bohu…*

Najskôr som sa stretla so svojimi blízkymi, ktorých som už dlhý čas nevidela. Naše cesty sa dávno rozišli, roky plynuli, no v mojom srdci zostali a ja som ich tak rada videla. Neskôr večer v prítmí chrámu, hľadiac na žiariacu ikonu Božej Matky, som pocítila to duchovné, to dlho očakávané. Áno, únava doliehala na telo, ale duša plesala a radovala sa. Modlitby, akafist a piesne umocňovali tú tajomnú atmosféru Ľutiny, o ktorej som predtým len počula. Atmosféra vyvierala z tej najhlbšej hĺbky ľudského srdca a človek, keď tam bol, pochopil. Nedá sa neveriť alebo inak povedané, človek musí veriť. Dvíham hlavu hore a tisíckrát Ti ďakujem, Božia Matka, veď Ty vieš...a zároveň Ťa prosím, neopúšťaj ma, neopúšťaj moju rodinu, mojich blízkych a priateľov, oroduj za nás a spas nás!

NEPREHLIADNITE

„Kto skúpo rozsieva, skúpo bude aj žať; kto však hojne rozsieva, hojne bude aj žať. Každý (nech dá), ako si umienil v srdci, nie z neochoty alebo z prinútenia; lebo ochotného darcu miluje Boh.“

(Druhý list svätého apoštola Pavla Korintským 9, 6-7)

Zbierka na stavbu chrámu v Banskej Bystrici:

Bankové spojenie:

IBAN: SK82 0900 0000 0051 0922 4043

OZNAM

Všetkým sympatizantom pravoslávia oznamujeme, že nedeľné sv. liturgie sa v Banskej Bystrici a Zvolene konajú striedavo. Jednu nedeľu v Banskej Bystrici v DOMe Slovenského misijného hnutia na Skuteckého ulici č. 4 (oproti bývalému kinu Hviezda) so začiatkom o 9:00 hodine a ďalšiu nedeľu v kaplnke zvolenského zámku vo Zvolene so začiatkom o 8:45 hodine. Všetky sviatočné bohoslužby (utrene, večierne, sv. liturgie), ktoré pripadnú na ktorýkoľvek deň v týždni okrem nedele, sa konajú vo vojenskej kaplnke veliteľstva vzdušných síl vo Zvolene na ulici Jána Jiskru 10. Raz za dva mesiace sa koná svätá Liturgia aj v kaplnke na zámku vo Vígľaši. Ďalej všetkým záujemcom o duchovné rady, duchovné usmernenie, zodpovedanie otázok v oblasti duchovného života, či bližšie informácie o bohoslužbách odporúčame, aby kontaktovali duchovného cirkevných obcí cestou e-mailu: marek.ignacik@gmail.com alebo na telefónnom čísle: 0903 824 426. K dispozícii je naša stránka a to: www.pcozvbb.sk

Informácie o našom občasníku, možnosti jeho odoberania či prispievania doň dostanete na telefónnom čísle redaktorky časopisu: 0903 170 583.

Zodpovedná:

Redaktorka: Mgr. Jana Tomášová, Jesenského 16, 974 01 Banská Bystrica, e-mail: jankasom@szm.com

www.pravoslavie.sk